

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Zmeny v dohl'ade nad finančným trhom pod vplyvom finančnej krízy

Odborné skúšky FA a FP a ochrana spotrebiteľa na finančnom trhu

SLASPO fórum 2010

Vladimír Dvořáček, Júlia Čillíková

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

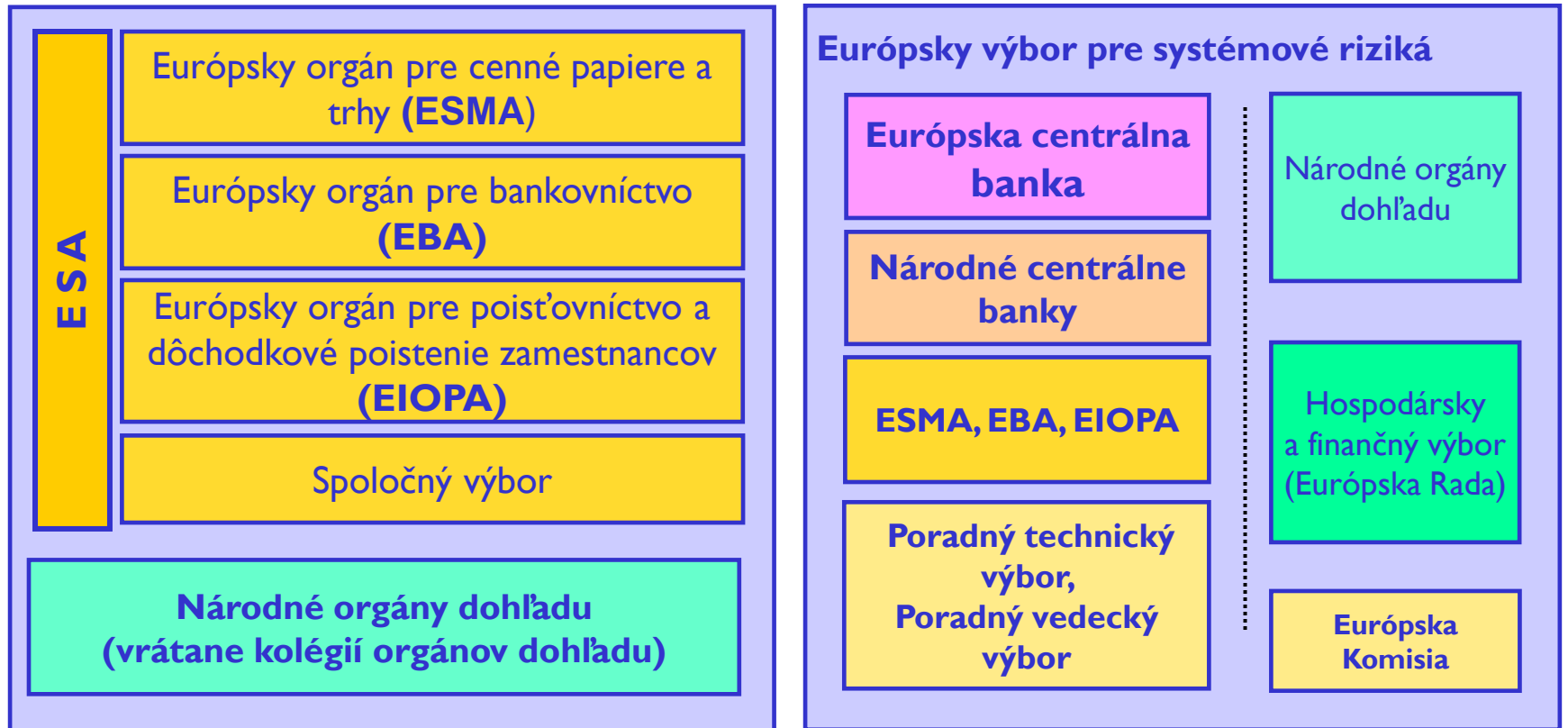
Zmeny v dohl'ade nad finančným trhom pod vplyvom finančnej krízy

(ESFS)
**Európsky Systém Finančného
Dohľadu**

Mikroprudenciálny dohľad

Makroprudenciálny dohľad

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Európsky výbor pre systémové riziká

Európsky výbor pre systémové riziká

Nezávislý „orgán“ bez právnej subjektivity pre **makro fin. dohľad v EÚ**

Pod záštitou **ECB** (analytická, štatistická, administratívna a logistická podpora) + podpora nár. CB a vnútroštátn. org. dohľadu

Úlohy (bod 1. záverov ECOFIN-u z 9. júna 2009):

- i. vymedziť a analyzovať všetky informácie potrebné na identifikáciu, monitorovanie a posúdenie systémových rizík EU, ktoré môžu priniesť vážne negatívne dôsledky pre reálnu ekonomiku a jednotný trh
- ii. identifikovať takéto riziká a prioritne sa im venovať
- iii. varovať politikov a orgány dohľadu pred rizikami, ak sa zdajú byť závažné
- iv. v prípade potreby vydávať odporúčania alebo radiť v súvislosti s opatreniami, vrátane (ak vhodné) opatrení legislatívnej povahy, ktoré sa majú prijať v reakcii na identifikované riziká
- v. povinne monitorovať činnosť, ktorá sa vyžaduje v nadväznosti na varovania a odporúčania
- vi. vytvoriť funkčné vzťahy s MMF, FSB a ekvivalentmi v tretích krajinách

Vynucovací mechanizmus založený na:

- Zásade „uplatňuj alebo vysvetli“
- Politickom tlaku
- Zverejňovaní

Európsky výbor pre systémové riziká

Štruktúra Európskeho výboru pre systémové riziká:

Generálna rada:

➤ Členovia s hlasovacími právami

- Guvernéri centrálnych bank (27)
- Prezident Európskej centrálnej banky (predseda ESRB), viceprezident ECB
- Predsedovia európskych orgánov dohľadu (3)
- Predseda Poradného technického výboru
- Predseda a 2 Podpredsedovia poradného vedeckého výboru
- Člen Európskej komisie

➤ Členovia bez hlasovacieho práva

- Predseda Hospodárskeho a finančného výboru (EFC)
- Zástupcovia vnútroštátnych orgánov dohľadu (27)

Riadiaci výbor

- Predseda a podpredseda Európskeho výboru pre systémové riziká
- Podpredseda ECB
- 4 Zástupcovia centrálnych bánk
- Predsedovia európskych orgánov dohľadu (3)
- Predsedovia poradných výborov
- Člen Európskej komisie
- Predseda Hospodárskeho a finančného výboru (EFC)

Európsky výbor pre systémové riziká

Nevyjasnené otázky:

- Ako sa bude rozumieť finančná stabilita Európskej únie?
  - Stabilita všetkých bánk v EÚ alebo 50 najväčších?
  - Stabilita v EÚ alebo stabilita v eurozóne?
  - Stabilita celku alebo stabilita národných finančných trhov?
- Kto bude niesť zodpovednosť za následky nesprávnych názorov obsiahnutých v odporúčaníach a varovaniach ESRB?
- Ako bude zabezpečená nezávislosť od politického tlaku v otázkach zachovania finančnej stability na regulátorov, dohľad a centrálnu banku?
- Ako budú národné orgány zapojené do činnosti ESRB a ako ju budú schopné ovplyvniť?
- Prekrývajúce sa úlohy s ECB

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Európsky systém orgánov pre finančný dohľad

Európsky systém orgánov pre finančný dohľad

Transformácia súčasných európskych výborov dohľadu (CEBS, CEIOPS a CESR) na **európske „orgány“ dohľadu:**

- Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA)
- Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové fondy (EIOPA)
- Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA)
- Majú právnu subjektivitu, stáleho predsedu a autonómny rozpočet
- NBS bude mať zastúpenie vo všetkých troch orgánoch

Vytvorenie **spoločného výboru** („*joint committee*“) európskych orgánov dohľadu (v súčasnosti existuje v rámci 3L3 „*Joint Committee on Financial Conglomerates*“), ktorého náplňou bude:

- posilnenie pravidelnej spolupráce a medzisektorovej konzistentnosti najmä pokiaľ ide o:
  - finančné konglomeráty
  - Účtovníctvo, audit a pranie špinavých peňazí
  - Analýzy medzisektorového vývoja a rizík pre finančnú stabilitu
  - Retailové investičné produkty
  - koordinácia výmeny potrebných informácií medzi európskymi orgánmi dohľadu a výborom ESRB

Európsky systém orgánov pre finančný dohľad

Úlohy a právomoci:

- i. Vypracovať záväzné právne predpisy, ktorými sa upravujú podrobnosti k smerniciam EÚ pre finančný sektor a ktoré vydá Európska Komisia vo forme nariadení alebo rozhodnutí – nebudú sa transponovať do národnej legislatívy
- ii. Vydávať odporúčania a usmernenia
- iii. V prípadoch sporov medzi orgánmi dohľadu, ak legislatíva EÚ vyžaduje spoluprácu alebo spoločné rozhodnutie, by mali záväzne rozhodovať tieto spory.
- iv. Zabezpečiť jednotnú aplikáciu práva EÚ tým, že budú vyšetrovať podozrenia, ak členský štát alebo jeho orgány nedodržiavajú právo EÚ
- v. Zabezpečiť rýchle a koordinované opatrenia v krízovej situácii
- vi. Zber údajov
- vii. Posilňovať koordináciu a spoluprácu medzi orgánmi dohľadu

V určitých prípadoch, ak by NBS nerešpektovala predchádzajúce rozhodnutia ESA, môžu tieto orgány vydávať individuálne rozhodnutia voči finančnej inštitúcii

Vnútroštátne orgány dohľadu by zostávajú zodpovedné za každodenný dohľad nad jednotlivými finančnými inštitúciami

Európsky systém orgánov pre finančný dohľad

Nevyjasnené otázky:

- Kto bude niesť zodpovednosť, ak rozhodnutia Európskych orgánov dohľadu spôsobia ujmu v členskom štáte?
- Politické váženie hlasov pri schvaľovaní právnych predpisov (technických štandardov)
- Systém práce nových orgánov:
  - expertná práca zúčastnených orgánov dohľadu, z ktorej vzídu závery a návrhy alebo
  - Práca sekretariátu, ku ktorej budú môcť zúčastnené orgány dohľadu dať iba pripomienky
- Je súčasný stav trvalý, alebo je to iba prechodný krok k presunu dohľadu na európsku úroveň?
- Prečo máme tri orgány a nie jeden spoločný?

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Aktuálny vývoj v legislatívnej oblasti

Aktuálny vývoj v iniciatívach na európskej úrovni

Solventnosť II

- Omnibus II
- Vykonávacie predpisy - Level 2
- QIS 5
- Dopadová štúdia
- Solvency II Equivalence
- BTS a Guidance - Level 3
- Analýza pripravenosti poisťovní na Solventnosť II v SR

Zelená kniha o dôchodkoch

- Revízia IORP smernice

Corporate governance

PRIPs

Krízový manažment

Poistné garančné schémy

IMD

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Odborné skúšky FA a FP a ochrana spotrebiteľa na finančnom trhu

Obsah

- **Odborné skúšky**
  - **Stupne odbornej spôsobilosti**
  - **Forma skúšok**
  - **Organizácia skúšok**
  - **Poverené subjekty**
  - **Prechodné ustanovenia**

- **Ochrana spotrebiteľa**
  - **Zákon č. 186/2009**
  - **Zákon č. 8/2008**
  - **Aktuálne európske iniciatívy**

Odborná skúška a stupne odbornej spôsobilosti

- podľa zákona odbornú skúšku musia zložiť osoby, na ktoré sa vzťahuje:

stredný (odborná skúška)

vyšší (odborná skúška)

najvyšší (odborná skúška s certifikátom)

stupeň odbornej spôsobilosti

Kto má povinnosť vykonať skúšku?

- podriadení finanční agenti
  - samostatní finanční agenti
    - + ich zamestnanci
  - finanční poradcovia
    - + ich zamestnanci
-
- Ak ide o právnickú osobu, skúšku vykonáva štatutár, resp. vedúci zamestnanec.
  - **Skúšku je potrebné opakovať každé štyri roky.**

Forma skúšky

Odborná skúška - pre stredný a vyšší stupeň

- len písomne (resp. elektronicky)
- všetky otázky testovou formou
- 30 otázok, požadovaná úspešnosť 80% (24 otázok)
- stanovený čas je 40 minút

Odborná skúška s certifikátom – pre najvyšší stupeň

- písomná časť – zhodná so skúškou na vyšší stupeň
- ústna časť – po úspešnom absolvovaní písomnej časti skúšky

Otázky na skúšku – písomná časť

- otázky vychádzajú z okruhov osobitného finančného vzdelávania
- rozdelené sú podľa sektora aj stupňa náročnosti
- pre každý sektor je vytvorených viac ako 200 otázok
- každý test je tvorený 5 otázkami zo všeobecných znalostí finančného trhu a 25 otázkami zo sektora
- všetky otázky spolu s odpoveďami, vrátane vyznačenej správnej odpovede, sú **zverejnené** na webe NBS

Otázky na skúšku – ústna časť

- otázky sa nezverejňujú
- otázky vychádzajú z okruhov definovaných v prílohe opatrenia NBS č. 9/2010
- záujem je preveriť vedomosti uchádzačov aj prostredníctvom riešenia prípadových štúdií
- skúšobná komisia bude mať k dispozícii tzv. „vzorové odpovede“ na jednotlivé otázky

Organizácia skúšok

- NBS poverila organizovaním skúšok pre stredný a vyšší stupeň externých organizátorov
- pre stredný stupeň: SBA, SLASPO, AOCP, AFISP, IBV
- pre vyšší stupeň: IBV
- pre najvyšší stupeň zabezpečí skúšky NBS vo vlastnej réžii
- každý organizátor má poverenie vykonávať skúšky zo všetkých sektorov finančného trhu
- uchádzač o vykonanie skúšky si môže zvoliť, u ktorého organizátora skúšku vykoná

Prihlasovanie na skúšky

- uchádzač sa prihlási u ním zvoleného organizátora skúšky, a to určeným spôsobom a v stanovenom termíne
- skúšky pre stredný a vyšší stupeň už prebiehajú
- pre najvyšší stupeň NBS vyhlásila na rok 2010 dva termíny (december)

Skúšky a NBS

- informácie o skúškach:

<http://regfap.nbs.sk/skusky>

- organizátori
- termíny všetkých skúšok
- skúšané sektory
- otázky na skúšku pre každý termín – zohľadnenie zmien legislatívy
- cvičné testy

Cvičné testy na webe NBS

- zostavené z otázok aktuálnych pre vybraný termín skúšky
  - možnosť zvolit' sektor aj stupeň náročnosti
  - sledovanie uplynulého času
  - automatické vyhodnotenie testu
-
- cca 800 ukončených testov denne (maximum 1500 denne)

Poplatky za skúšky

Opatrenie NBS č. 9/2010 určuje poplatky za skúšku takto:

stredný stupeň a vyšší stupeň:

- 30 eur za sektor

najvyšší stupeň

- písomná časť: 30 eur za sektor
- ústna časť: 60 eur za sektor

Prechodné ustanovenia zákona a odborné skúšky

Zákonné lehoty na splnenie požiadaviek odbornej spôsobilosti pre osoby, ktoré osoby, ktoré už vykonávajú činnosť sú nasledovné:

podriadení finanční agenti	do 30.9.2011
samostatní finanční agenti	do 31.12.2011
▪ ich zamestnanci	do 30.9.2011
finanční poradcovia	do 31.3.2012
▪ ich zamestnanci	do 31.12.2011

Na účely zákona o finančnom sprostredkovaní a poradenstve skúšky vykonané podľa doterajších predpisov **neplatia**

Regulácia odborných skúšok

- § 21 a 22 zákona o finančnom sprostredkovaní a poradenstve
- Opatrenie NBS č. 9/2010 o odbornej skúške a odbornej skúške s certifikátom na účely zákona o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve
- Skúšobný poriadok

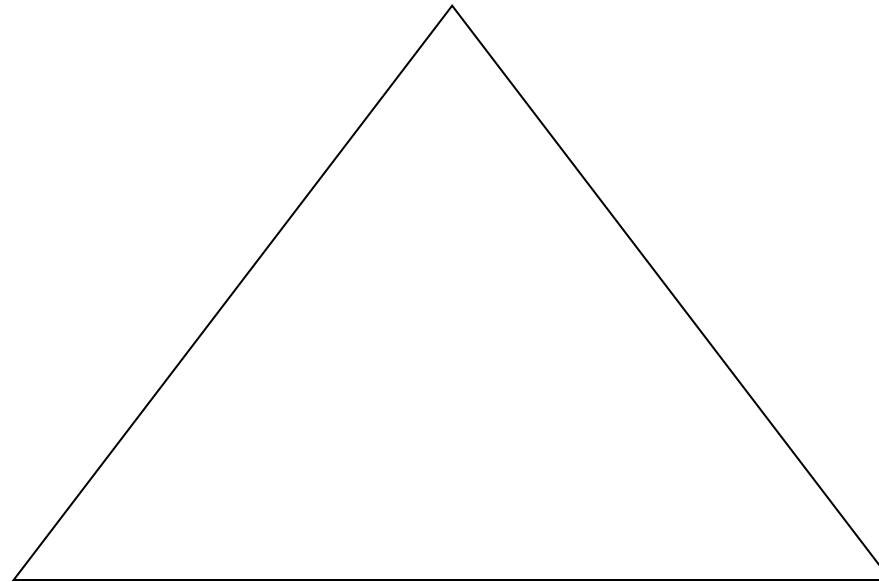
Ochrana spotrebiteľa

- História – koncepcia
- Súčasná právna úprava
- Európske trendy
- Ochrana klienta - NBS

Koncepcia ochrany spotrebiteľa v oblasti finančných služieb

Vlastná ochrana spotrebiteľa

Sprostredkovanie a poradenstvo

Finančné vzdelávanie

Súčasná právna úprava

- Sprostredkovanie a poradenstvo
  - Zákon č. 186/2009
- Finančné vzdelávanie
  - Vyhláška MF SR č. 600/2009
- Vlastná ochrana spotrebiteľa
  - Občiansky zákonník
  - Zákony z oblasti finančného trhu

Ochrana spotrebiteľa

(Segmenty FT v oblasti ochrany finančného spotrebiteľa)

Poistovníctvo

Bankovníctvo

Kapitálový trh

DDS

Sprostredkovatelia

Zákon 186/2009

- Dosah na všetky významné sektory finančného trhu
- Kategorizácia klientov
- Zvýšené požiadavky na odbornú spôsobilosť a vnútorné procesy finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov
- Pravidlá činnosti vo vzťahu ku klientom

Pravidlá činnosti vo vzťahu ku klientom

- Výkon finančného sprostredkovania resp. finančného poradenstva v súlade so zásadami poctivého obchodného styku s odbornou starostlivosťou a v záujme práv a oprávnených záujmov klienta
- Zodpovednosť za podriadené zložky (SFA, finančná inštitúcia) - § 29 ods. 4
- Poistenie zodpovednosti za škodu

Pravidlá činnosti vo vzťahu ku klientom

- Test klienta a zisťovanie osobných údajov
- Informačné povinnosti - § 33 (trvanlivé médium)
- Pravidlá pri komparácii finančných produktov
- Oznamovanie odmien na požiadanie (neživotné vs životné poistenie)
- Archivácia dokumentov

Zákon o poisťovníctve

- Poisťovne sú povinné vykonávať svoju činnosť s odbornou starostlivosťou v záujme svojich klientov.
- Formulár
  - popis poistného produktu (riziká, výluky ...)
  - dôsledky nezaplatenia poistného
  - možnosti odstúpenia od zmluvy
  - platby nezahrnuté v poistnom (doplnkové služby)
  - dodatočné informácie pri poistení, kde výška poistného plnenia závisí priamo od hodnoty podielov nadobudnutých investovaním alebo od indexu akcií alebo iného trhového indexu

Ochrana spotrebiteľa – iniciatívy EU

- Solventnosť II
  - Cieľ: ochrana spotrebiteľa
  - Nástroj: účinné požiadavky na solventnosť, efektívna alokácia kapitálu
- Revízia IMD

Ochrana spotrebiteľa – iniciatívy EU

- PRIPs (Packaged Retail Investment Products)
    - Cieľ: vytvoriť jednotný rámec ochrany spotrebiteľa pre investičné produkty
    - Pred-zmluvné informačné povinnosti a postupy predaja
  - Poistné garančné schémy
    - Recitál 137 smernice 2009/138/ES - potreba preskúmania primeranosti platných systémov garančných schém v sektore poisťovníctva a predloženia vhodného legislatívneho návrhu
-
- Biela kniha o poistných garančných schémach

Ochrana klienta - NBS

Štatistika podaní k 31. 10. 2010:

Celkovo	658 podaní
Poistovníctvo	288 podaní
Bankovníctvo	236 podaní
Kapitálový trh	21 podaní
DDS	21 podaní
Sprostredkovatelia	22 podaní
Iné/mimo pôsobnosť NBS	130 podaní

Prínosy:

- Vzájomná interakcia medzi NBS a FT
- Informácie o dohliadanom subjekte aj z iného zdroja
- Odhaľovanie možných systémových nedostatkov

Najčastejšie problémy

Poistovníctvo:

PZP – plnenie pri poistnej udalosti

Investičné životné poistenie – odkupná hodnota

Bankovníctvo:

Zmena výšky poplatkov

Úroková politika bánk

Kapitálový trh:

Odplaty za poskytnuté služby

DDS:

Odstupné

Sprostredkovatelia:

Poskytovanie informácií

Odhaľovanie možných systémových nedostatkov - téma na diskusiu

Likvidácia poistnej udalosti pri PZP – čelné sklá

- Nejednotnosť postupov poisťovní
- Neistota klienta
- Riešenie stavu a úvahy do budúcnosti

Ďakujeme za pozornosť

Ing. Vladimír Dvořáček

Výkonný riaditeľ útvaru dohľadu
nad finančným trhom

Tel: 00421 2 5787 2810

e-mail: vladimir.dvoracek@nbs.sk

Mgr. Júlia Čillíková

Riaditeľka odboru regulácie
a finančných analýz

Tel.: 00421 2 5787 3300

e-mail: julia.cillikova@nbs.sk

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava 1
Slovenská republika